สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความเป็นผลของคำเสนอและคำสนอง ในการทำสัญญาอิเล็กทรอนิกส์
นักศึกษา	ค.ต.ชาญวิชช์ ปิยกิตติกร
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.สมจิตต์ เชอร์ชันชี
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิชา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2550

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษารูปแบบของการแสดงเจตนาทำสัญญาโดยใช้เครื่องมือทางอิเล็คทรอนิกส์ (2) ศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอันได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 และสามารถนำมาปรับใช้กับรูปแบบการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม (3) ศึกษาปัญหาการก่อให้เกิดสัญญาโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ปัญหาการแสดงเจตนาทำคำเสนอ แสดงเจตนาทำคำสนอง เวลาที่สัญญาเกิด การส่งและรับข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ความมีผลของสัญญาที่เกิดจากการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาพบว่ายังมีปัญหาทางกฎหมายในส่วนของการก่อให้เกิดสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ความมีผลของสัญญาและแนวทางปรับเปลี่ยนกฎหมายให้มีความทันสมัยของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 บางมาตราในส่วนของการก่อให้เกิดสัญญามีประเด็นว่าการนำเสนอสินค้าหรือบริการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเป็นคำเสนอหรือคำชี้อเชิญให้ทำคำเสนอและวิธีการที่ใช้ในการแสดงเจตนา เช่น การกดปุ่มบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ (Icon Clicking) และการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์โดยอัตโนมัติ(Electronic Agent)จะถือว่ามีผลเป็นการแสดงเจตนาทำสัญญาหรือไม่ และเมื่อมีการแสดงเจตนาทำคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกันแล้วจะถือว่าสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นเมื่อใด และจะถือว่ามีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ณ เวลาและสถานที่ใด

จากการศึกษาพบว่าในร่างอนุสัญญาว่าด้วยการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (Draft Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts) กำหนดให้การนำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปยังบุคคลทั่วไปมิได้เฉพาะเจาะจงถือว่าเป็นคำเชื้อเชิญให้ทำคำเสนอ เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น และได้บัญญัติรับรองความมีผลของการแสดงเจตนาโดยใช้ข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติ แต่มิได้กำหนดแนวทางพิจารณาเวลาที่การแสดงเจตนามีผลไว้แต่อย่างใด ส่วนเวลาที่ถือว่ามีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้แก่ เวลาที่ข้อมูลออกจาก

SPU CHONBURI

ระบบข้อมูลของผู้ส่ง และถือว่าได้รับข้อมูลเมื่อผู้รับสามารถเรียกข้อมูลนั้นขึ้นมาให้ปรากฏ โดยถือว่ามีการส่ง ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ส่ง และได้รับข้อมูล ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้รับ

ในกฎหมายแม่แบบว่าด้วยธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์(UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce)ได้กำหนดเอาไว้ว่าการนำเสนอสินค้าหรือบริการทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่มีผลผูกพันผู้นำเสนอ โดยถือว่าเป็นเพียงคำเชื้อเชิญให้ทำคำเสนอ

ในส่วนของประเทศไทย การแสดงเจตนาทำคำเสนอและคำสนองทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กล่าวคือเมื่อมีการแสดงเจตนาทำคำสนองรับคำเสนอที่ถูกต้องตรงกัน โดยมีบาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 บัญญัติรับรองความมีผลทางกฎหมายไว้ ส่วนเวลาที่สัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดให้การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นนั้นควรถือว่าการแสดงเจตนามีผลเมื่อไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา และมีผลเมื่อเข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่ง และถือว่าได้รับเมื่อข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับ โดยใช้หลักเกณฑ์สถานประกอบธุรกิจเป็นสถานที่ที่มีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นต่อมากรณีปัญหาความมีผลของการทำสัญญา โดยหลักทั่วไปสัญญาสามารถทำขึ้นได้โดยปากเปล่าก็มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย แต่มีสัญญาทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และทางเว็บไซต์ ปัญหาของการกำหนดการกระทำที่ถือว่ามีการแสดงเจตนาขอรับข้อกำหนดและเงื่อนไขของสัญญา ดังที่ปรากฏในสัญญากดปุ่ม(Icon Clicking) สำหรับประเทศไทยแม้จะไม่เคยปรากฏคดีเกี่ยวกับข้อสัญญากดปุ่ม(Clickwrap Agreement) ก็ตาม หากเกิดปัญหาสัญญากดปุ่ม(Clickwrap Agreement) อาจแก้ไขโดยการพิจารณาหลักเกณฑ์ของกฎหมายสัญญาเกี่ยวกับการแสดงเจตนาและการก่อให้เกิดสัญญาโดยไม่จำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายนี้ไว้เป็นพิเศษแต่อย่างใด

SPU CHONBURI